

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2023-04-20
Stockholm

Mål nr
P 5366-21

Sid 1 (5)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-04-13 i mål nr P 4800-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A.A.K.

2. M.K.

Ombud för 1 och 2: Advokat J.V.A.

Motpart

Byggnadsnämnden i Solna stad

SAKEN

Nekat slutbesked för tillbyggnad av enbostadshus m.m. på fastigheten A i Solna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1916014

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.A.K. och **M.K.** har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa länsstyrelsens beslut att ge slutbesked. De har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa att det finns förutsättningar för ett interimistiskt slutbesked.

Byggnadsnämnden i Solna stad (nämnden) har bestridit bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.A.K. och **M.K.** har hänvisat till vad de har anfört i underinstanserna samt gjort sammanfattningsvis följande tillägg och förtydliganden till stöd för sin talan.

De begärde slutbesked för hela projektet i januari 2020, dvs. bygglovets som beviljades i mars 2015. Dessförinnan hade de fått startbesked och även i december 2019 begärt slutbesked för kompletterande anmälan av ändrad konstruktion m.m. i källaren. De hade även före detta ansökt om bygglov för ändrade källarfönster samt för entrétrappan i december 2019. Nämnden beslöt dock att neka slutbesked.

Nämnden har gjort gällande att det saknas ett underliggande bygglovsbeslut för slututförandet och att byggherren inte har visat att kraven för åtgärderna i enlighet med bygglovets, kontrollplanen och startbeskedet är uppfyllda. Nämnden påstår vidare att bristerna inte varit försumbara. I nämndens beslut om byggsanktionsavgift redogör nämnden för vad de borde ha gjort. De har sedermera gjort såsom nämnden instruerat. Anmälan för ändrad konstruktion i källaren är gjord och bygglov för ändrade fönster i källaren har sökts. Entrétrappan är inte en del av bygglovets från 2015 som begäran om slutbesked avser.

Det finns således inga kvarstående öppna delar i tillsynsärendet kopplat till bygglovets från 2015. I och med att alla ingående delar är godkända, saknas rättsligt stöd för att neka slutbesked gällande bygglovets från 2015 ("hela projektet"). Byggherren har utfört

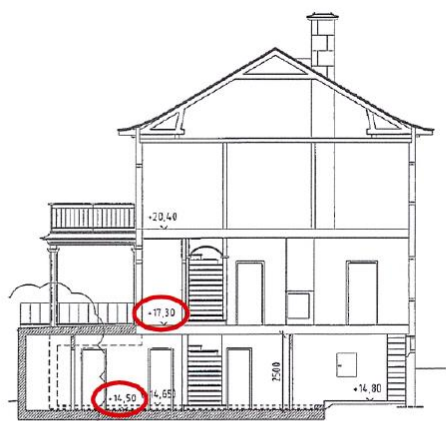
samtliga åtgärder samt lämnat erforderlig redovisning, trots detta ger nämnden inte slutbesked. Det är i vart fall oproportionerligt att neka dem slutbesked.

Nämnden har anfört sammanfattningsvis följande till stöd för sin inställning. En bygglovs- eller anmälningspliktig åtgärd får enligt 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, inte påbörjas innan man har fått ett startbesked. I startbeskedet fastställs en kontrollplan för åtgärderna enligt byggherrens förslag. Enligt 10 kap. 34 § PBL ska byggnadsnämnden med ett slutbesked godkänna att en eller flera åtgärder ska anses slutförda och att byggnadsverket får tas i bruk om byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda och nämnden inte har funnit skäl att ingripa. Krupicka följde inte fastställda handlingar i bygglovet från 2015.

Om ett slutbesked inte kan ges på grund av att en brist, som inte är försumbar, behöver avhjälpas eller på grund av att en kontroll behöver göras i ett senare skede kan ett interimistiskt slutbesked ges. Det handlar i förevarande fall inte om försumbara brister. Det är inte oproportionerligt att neka slutbesked.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det saknas förutsättningar att ge slutbesked. Mark- och miljööverdomstolen noterar därvid särskilt att byggnadens källarplan istället för att byggas till har rivits och att det nybyggda nedersta planet har fått en annan volym än vad som följer av bygglovet från 2015. Byggnaden har genom de åtgärder som vidtagits blivit högre än vad den ursprungligen var (se jämförelse nedan).

Bygglovshandling BYGG.2015.2563

Relationshandling inför slutbesked BYGG.2015.2563

Ny plushöjd källare 0,7 meter högre än bygglov
Ny våningshöjd källare 0,3 meter högre än bygglov
Ny byggnadshöjd ca 1 meter högre än bygglov

Utdrag ur yttrande från nämnden som visar sektioner från lovhandlingen respektive relationshandling.

De brister som föreligger är inte sådana att de kan betraktas som försumbara. Det saknas därför även förutsättningar att ge ett interimistiskt slutbesked. A.A.K.s och M.K.s överklagande ska således avslås.

Det ursprungliga bygglovet gavs 2015. Mark- och miljööverdomstolen noterar att ett bygglovsbeslut enligt 9 kap. 43 § PBL upphör att gälla om den åtgärd som lovet avser inte avslutats inom fem år från laga kraft.

Mark- och miljööverdomstolen har samma dag även avgjort mål nr P 5451-21.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Åsa Hanna, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent.

Föredragande har varit Jennifer Jarebro.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-04-13
meddelad i
Nacka

Mål nr P 4800-20

PARTER

Klagande

Byggnadsnämnden i Solna stad

Motpart

1. A.A.K.

2. M.K.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2020-06-26 i ärende nr 403-16315-2020, se bilaga 1

SAKEN

Nekat slutbesked för åtgärder på fastigheten A i Solna kommun _____

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen

Byggnadsnämnden i Solna kommuns beslut den 24 mars 2020, BYGG.2015.2563,
att neka slutbesked.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen handlägger sammanlagt fyra mål rörande fastigheten A (mål nr P 3116-20, P 4769-20, P 4800-20 och P 7777-20). Parter i målen är Byggnadsnämnden i Solna stad (klagande) mot A.A.K. och M.K. (motparter). Mark- och miljödomstolen har denna dag avgjort samtliga mål.

Nu aktuellt mål rör nämndens beslut den 24 mars 2020 beslut att neka A.A.K. och M.K. slutbesked för det byggnadsprojekt för vilket bygglov och startbesked gavs 2015. Enligt nämnden saknas det ett bygglov för de åtgärder som utförts och nu slutanmälts. A.A.K. och M.K. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län som upphävde nämndens beslut att inte lämna slutbesked. Nämnden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen *i första hand* ska fastställa nämndens beslut att neka slutbesked och *i andra hand* ska återförvisa ärendet till länsstyrelsen för ny prövning.

A.A.K. och **M.K.** har motsatt sig att länsstyrelsens beslut ändras.

UTVECKLING AV TALAN

Nämnden

Då det saknas ett underliggande bygglovsbeslut för slututförandet har byggherren inte visat att kraven för åtgärderna i enlighet med bygglovet, kontrollplanen och startbeskedet är uppfyllda. Bristerna i uppfyllandet har inte bedömts vara försumbara. De olovliga åtgärderna avser källarfönster på fasader mot norr och söder samt ny, centralt placerad, dubbeltrappa till altan mot väster. I det aktuella ärendet finns särskilda skäl att ifrågasätta den kontrollansvariges bedömningar, bl.a. därför att kontrollansvarig har noterat mindre avvikelser från beviljat bygglov

avseende fönstersättning på norra fasaden men intygat att förutsättningarna för slutbesked är uppfyllda trots att bygglov inte föreligger för de vidtagna och utförda åtgärderna. Eftersom byggherren inte har haft bygglov för de vidtagna åtgärderna kan inte slutbesked lämnas. Bristerna är inte försumbara och det saknas vidare förutsättningar att lämna ett interimistiskt slutbesked.

A.A.K. och M.K.

I första hand har bygglovet följts. I andra hand ska eventuella brister i deras agerande anses som försumbara eller korrekt anmälda separat. Det är oproportionerligt att de nekas slutbesked med hänsyn till att de är privatpersoner. Nämnden har underlåtit att göra en proportionalitetsbedömning.

DOMSKÄL

Ett slutbesked förutsätter att åtgärder vidtagits i enlighet med lämnat bygglov och lämnat startbesked, se 10 kap. 3, 4 och 34 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Nämnden gav i beslut den 12 mars 2015 A.A.K. och

M.K. bygglov för tillbyggnad av enbostadshus med en byggnadsarea om 17 kvm och en bruttoarea om 17 kvm samt ändring av fasad, nya fönster och ny fönsterdörr enligt de villkor och förutsättningar som angavs i beslutet. Som villkor för beslutet angavs bl.a. att nya fönster och fönsterdörr skulle utföras lika befintliga fönster med avseende på bl.a. proportioner. Av de ritningar som hör till lovet framgår att tillbyggnaden skulle utföras genom en förlängning av den underbyggda altanen och källaren under altanen. I syfte att få en tillräcklig rumshöjd i källaren skulle del av källarbjälklaget sänkas. Av ritningarna framgår att en del av källaren inte skulle grävas ut.

Av utredningen i målet framgår att arbetet i stället kom att utföras på så sätt att den befintliga byggnaden lyftes bort och att källaren revs i sin helhet. Därefter uppfördes en ny källarvåning varefter byggnaden lyftes tillbaka.

Mark- och miljödomstolen har i mål nr P 3116-20 avseende byggsanktionsavgift bedömt att ombyggnaden av källaren har skett på ett annat sätt än vad som prövats och medgetts i bygglovet från 2015. Även vissa fönster i källarvåningen och trappan till altanen har enligt domstolen fått ett annat utförande än vad som prövats och medgetts i bygglovet. Som domstolen konstaterat i mål nr P 3116-20 har det ändrade utförandet krävt en anmälan till nämnden då konstruktionen av byggnadens bärande delar berörs. En sådan anmälan har nu getts in till nämnden och domstolen prövar i mål nr P 7777-20 frågan om slutbesked i förhållande till denna bygganmälan. När det gäller fönsterna och trappan har mark- och miljödomstolen i mål nr P 4769-20 bedömt att det är möjligt att ge bygglov i efterhand till fönsterna, men inte till trappan.

Eftersom ombyggnaden av källaren inte utförts i enlighet med det bygglov och startbesked som lämnades 2015, delar mark- och miljödomstolen nämndens uppfattning att det inte är möjligt att med ett slutbesked godkänna att åtgärderna uppfyller kraven i lämnat bygglov och startbesked.

Mark- och miljödomstolen anser inte att bristerna är försumbara (10 kap. 35 § PBL) eller att det finns förutsättningar att ge ett interimistiskt slutbesked (10 kap. 36 § PBL). Detta innebär att nämndens överklagande ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 4 maj 2021.

Malin Wik

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Henrik Johnsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.